

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 188

van **ELISABETH MEULEMAN**

datum: 26 november 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Kleuteronderwijzers - Jobgerelateerde fysieke klachten

Door een aantal getuigenissen vermoeden we dat kleuterleiders op latere leeftijd vaker te kampen krijgen met rugklachten. Door het eigene van de job van kleuterleraar zou er vaak extra rugbelasting optreden, maar ook andere klachten zoals schouder- en knieletsels zijn niet denkbeeldig. Dit zijn handelingen die meer in het kleuteronderwijs dan elders in het onderwijs voorkomen: vooroverbuigen, knielen en hurken, optillen van kleuters, werken aan lage tafeltjes enzovoort. In andere jobbranches wordt hierop geanticipeerd door in de opleiding ergonomische en rugsparende technieken aan te leren. Denk bijvoorbeeld aan de opleiding verpleegkunde. In de lerarenopleiding voor kleuterleider zou dit niet (of onvoldoende) aan bod komen.

1. Is de minister vertrouwd met dit fenomeen van jobgerelateerde fysieke klachten bij kleuteronderwijzers? Bestaan daar cijfers over?

Zo ja, op welke manier wordt een en ander dan geregistreerd? Kunnen die cijfers worden bezorgd voor de voorbije tien jaar? Graag opgesplitst per leeftijdscategorie en geslacht (eventuele andere categorieën die relevant blijken).

Zo niet, wil de minister een bevraging of onderzoek opzetten om dit probleem en de ernst ervan in beeld te krijgen?

2. Wat bestaat dienaangaande heden al op het vlak van sensibilisering en vorming?
3. Wat zal de minister ondernemen om het (vermoede) probleem aan te pakken en de kleuterleiders bij te staan zodat jobgerelateerde fysieke klachten uitblijven? Zal de minister indien nodig met de aanbieders van de opleiding tot leerkracht kleuteronderwijs samenzitten met de vraag om aan ergonomische en rugsparende technieken aandacht te besteden in de opleiding?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 188 van 26 november 2020

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. Uit het recente **rapport 'Afwezigheden naar aanleiding van ziekte van het Vlaams onderwijspersoneel'** van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (<https://www.vlaanderen.be/publicaties/rapport-afwezigheden-naar-aanleiding-van-ziekte-vlaams-onderwijspersoneel>), blijkt dat gewrichtsklachten en rugproblemen, na psychosociale aandoeningen, de voornaamste oorzaken van ziekteverzuim zijn in onderwijs. Het rapport bevat ziekteverzuimgegevens voor onder meer het basisonderwijs. Er wordt geen opsplitsing gemaakt met het kleuteronderwijs.
- 2-3. Als minister streef ik naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving voor iedereen in het onderwijs. Ik ben er mij bewust van dat de werkomstandigheden van leerkrachten, en meer specifiek van kleuteronderwijzers, een invloed op hun gezondheid kunnen hebben. Uit het rapport **'Oorzaken en motieven van vroegtijdige uittreding van leraren'** (Vrije Universiteit Brussel en Universiteit van Antwerpen, 2011, <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/default.aspx?nr=144>) bleek al dat in het bijzonder kleuteronderwijzers klachten hebben van rugproblemen. Het aandeel kleuteronderwijzers met rugklachten benaderde toen ongeveer 50%, het dubbele van dat in de andere onderwijsniveaus. Door de wijzigingen aan de federale pensioenwetgeving en de gevolgen ervan op de TBS-regelingen en rekening houdend met het lerarentekort, ontstond toen de noodzaak om na te denken over de randvoorwaarden die langer en gezonder werken in het onderwijs mogelijk maken. Bij de hervorming van het stelsel van TBS voorafgaand aan het rustpensioen is daarom rekening gehouden met het feit dat kleuteronderwijzers, zoals de Vlaams volksvertegenwoordiger terecht aanhaalt, handelingen moeten uitvoeren die meer in het kleuteronderwijs dan elders in het onderwijs voorkomen, namelijk optillen van kleuters, vooroverbuigen, enzovoort. Daarom zijn kleuteronderwijzers de enigen waarvoor het systeem pensioendatum min twee jaar is behouden.

Als overheid kunnen we faciliteren en ondersteunen maar de schoolbesturen zijn echter als werkgever volgens de federale welzijnswetgeving verplicht om het welzijn van al hun personeelsleden te bevorderen.

Het ontwikkelen van een preventiebeleid voor rugproblemen voor onderwijspersoneel is immers geen op zichzelf staande actie maar iets wat een plaats moet vinden in een ruimer schoolbeleid rond welzijn. Het behoort ook tot de autonomie van de lerarenopleidingen om te beslissen of zij dit al dan niet opnemen in hun curriculum.

Om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het uitvoeren van de welzijnswetgeving in een onderwijscontext, werd destijds een **begeleidingscommissie van het convenant preventie en bescherming in het Vlaamse onderwijs** opgericht.

Ik wil onderwijsinstellingen ook ondersteunen bij het uitwerken van een welzijnsbeleid, en meer specifiek een psychosociaal welzijnsbeleid, als onderdeel van een ruimer strategisch personeelsbeleid. Het is immers aangetoond dat psychische vermoeidheid ook lichamelijke gezondheidseffecten kan hebben, en oorzaak kan zijn van 'rugpijn' en 'nek- of schouderpijnen'. Daarom heb ik een oproep uitgewerkt voor het ontwikkelen van een praktijkgericht en wetenschappelijk onderbouwd kader met bijhorende instrumenten en interventies. Dit zal vertaald worden in een toegankelijke inspiratiegids, in eerste instantie gericht naar schoolleiders en schoolbesturen.

Ik verwijs naar de **website van Onderwijs en Vorming** (<https://onderwijs.vlaanderen.be/>) waar ik permanent werk laat maken om de informatie over welzijn en gezondheid op een duidelijke en toegankelijke manier te ontsluiten en systematisch aan te vullen en te actualiseren voor de onderwijsinstellingen.